

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดตั้งศูนย์แพทยศาสตร์ อันประกอบด้วยคณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะเทคนิคการแพทย์ขึ้น ด้วยเหตุผลที่ประเทศไทยยังขาดแพทย์ พยาบาล ตลอดจนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้านอื่นเป็นจำนวนมาก เป็นเหตุให้อัตราการเจ็บป่วยของประชาชนยังคงอยู่ในเกณฑ์สูง อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสืบเนื่องจากนโยบายดังกล่าวข้างต้น คณะแพทยศาสตร์จึงได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2515 และนับตั้งแต่เริ่มดำเนินการก่อตั้งและเปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2538) มีบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตไปแล้วรวม 16 รุ่น จำนวนทั้งสิ้น 1,106 คน หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปที่จะผลิตแพทย์ที่มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 มีความรู้ในทางการแพทย์แบบมาตรฐานสากล เช่นเดียวกับคณะแพทยศาสตร์อื่น ๆ ในประเทศไทย แต่จะเน้นหนักทางเวชศาสตร์ชุมชน

1.2 มีความสามารถ และความเชื่อมั่นในการที่จะจัดการกับโรคทั่วไป โดยเฉพาะโรคที่พบได้บ่อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 มีความรู้เบื้องต้นในระบบการบริหาร สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของภูมิภาคและระบบการให้บริการทางการแพทย์ และสาธารณสุขของประเทศ เพื่อที่จะได้มีความสามารถในการร่วมมือทำงานกับบุคคลฝ่ายอื่น ๆ

1.4 มีความสามารถที่จะรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ร่วมทีมบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อนำบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุขให้เข้าถึงประชาชนและชุมชนได้

1.5 มีทัศนคติ และหลักศีลธรรมอันดีในการทำงานร่วมกับประชาชน และให้บริการแก่ประชาชนได้ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ปัจจุบันแพทย์ส่วนใหญ่มิได้มีหน้าที่เฉพาะด้านการรักษาพยาบาลเท่านั้น แต่แพทย์ต้องทำหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร ครู นักวิจัย และผู้สนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานด้วย ซึ่งการที่แพทย์จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ย่อมมีผลมาจากการเรียนรู้ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาด้วยส่วนหนึ่ง ดังนั้นการเรียนการสอน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนแพทย์ จึงควรสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่บัณฑิตแพทย์จะต้องไปปฏิบัติจริงเมื่อสำเร็จการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเห็นสมควรทำการศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต รุ่นที่ 10-12 (สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2531-2533) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนดี และจุดอ่อนของหลักสูตร ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของคณะแพทยศาสตร์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาตัวแปรด้านภูมิหลังของบัณฑิตในด้านต่าง ๆ คือ

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1.2 ประวัติการศึกษา

1.3 ข้อมูลด้านการปฏิบัติงาน

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิต ต่อการประกอบอาชีพ ความพอใจในวิชาชีพ และปัญหาในการทำงาน

2.3 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.4 เพื่อประเมินคุณสมบัติของบัณฑิต ตามความคิดเห็นของตัวบัณฑิตเอง และผู้ร่วมงานของบัณฑิต

2.5 เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินคุณสมบัติของบัณฑิตแพทย์จากการประเมินตนเอง และจากการประเมินโดยผู้ร่วมงาน

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้แบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 บัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 10-12 (สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2531 ถึง 2533) จำนวน รวม 285 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ร่วมงานของบัณฑิตแพทย์ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิต (ตั้งแต่แรกจนถึงวันเก็บข้อมูล) อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 6 เดือน (ผู้ร่วมงาน 1-2 คน ประเมินบัณฑิต 1 คน)

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ

3.2.1 ข้อมูลด้านภูมิหลังของบัณฑิตแพทย์ ได้แก่

-ข้อมูลส่วนตัว

-ประวัติการศึกษา และ

-การปฏิบัติงาน

3.2.2 ความคิดเห็นของบัณฑิตแพทย์ต่อการประกอบอาชีพ ความพอใจในวิชาชีพและปัญหาในการทำงาน

3.2.3 การประเมินหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ คือ

-คุณสมบัติของบัณฑิตจากการเตรียมของหลักสูตร

-ข้อเด่น ข้อด้อย ของบัณฑิตแพทย์ขอนแก่น

-ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. สมมุติฐานการวิจัย

คุณภาพของบัณฑิตแพทย์ขอนแก่น ที่ประเมินโดยตนเองและที่ประเมินโดยผู้ร่วมงานแตกต่างกัน

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่า ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่ต้องเที่ยงตรง และเชื่อถือได้

6. คำนิยามศัพท์

ผู้วิจัย ได้กำหนดคำที่มีความหมายเฉพาะ สำหรับใช้ในการวิจัยนี้ คือ

บัณฑิตแพทย์ขอนแก่น	หมายถึง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรแพทยศาสตร บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น รุ่นที่ 10-12 (สำเร็จการศึกษา ในปี พ.ศ. 2531-2533)
บัณฑิตแพทย์อื่น	หมายถึง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (ในรุ่นที่ใกล้เคียงกัน) จากโรงเรียนแพทย์อื่นๆ นอกเหนือจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
นักศึกษา	หมายถึง นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รุ่นที่ 10-12 ซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ในปี พ.ศ. 2531-2533
Extern	หมายถึง นักศึกษาภาคเวชปฏิบัติ (นักศึกษาชั้นปีที่ 6) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รุ่นที่ 10-12
โรงพยาบาลสมทบ	หมายถึง โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี และโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น จ.ขอนแก่น
ผู้ร่วมงานของบัณฑิต	หมายถึง ผู้ที่เคยปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ซึ่งอาจเป็นผู้บังคับบัญชา แพทย์ผู้ร่วมงาน หรือพยาบาล เป็นต้น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายในการจัดการศึกษาแพทยศาสตร และการพัฒนาหลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของบัณฑิตแพทย์ขอนแก่น